

Find dine egne ben i opdragelsen

- skal menigheden eller forældrene bestemme, hvad børnene må?

Af pæd. konsulent Carsten Hjorth Pedersen ©

Artiklen blev første gang bragt i Indre Missions Tidende nr. 24, 1997

Hvor er der mange ting, forældre skal tage stilling til på deres børns vegne! Og hvor er der mange ting, forældre skal vejlede deres unge i at tage stilling til!

- Hvilke børneudsendelser på de talrige kanaler må Sofie se?
- Hvor mange timers TV om ugen må Jonas se?
- Hvilke videoer og PC-spil vil vi have inden for dørene?
- Må Peter surfe ubegrænset på Internettet?
- Hvilke koncerter giver vi vore teenagere lov til at gå til?
- Hvor mange penge er det rimeligt at bruge på tøj?
- Hvor meget erhvervsarbejde kan elever i 9. klasse have?
- Hvor mange fritidsaktiviteter (sport, spejder, musik, juniorklub, hobby) bør børn have i løbet af en uge?
- Og så videre, og så videre.

Situationen

Der har vist altid været meget for forældre at tage stilling til. Vi er ikke det første slægtled, der oplever denne problematik. Men vi oplever den nok stærkere end forældregenerationer før os. Det mener min far i hvert fald!

Det er noget med, at normerne og kulturen trods alt var mere homogen for et, to, tre slægtled siden. - Ikke at alle var enige om alt før i tiden. - Ej heller at vi i dagens Danmark er uenige om alt. Divergerende påvirkninger har altid gjort sig gældende, og vi lever trods alt i et folkeligt fællesskab, hvor mange ting tages for givet. Men skruen har fået adskillige tænder i vor tid.

Eksempel: Mediernes enorme og stadig skiftende strøm af information, oplevelser og underholdning kræver til stadighed stillingtagen. Hertil kommer, at opbrudet i normer sker hastigt i vor tid. På mange felter er holdninger ikke langtidsholdbare.

I den situation kan man fristes til at smide, hvad man har i hænderne og løbe skrigende ud af opdragelsens rum. -Lad bare det hele flyde; det er alligevel for besværligt at tage stilling.

Heldigvis er det de færreste, der vælger denne vej. Men mange af os er alligevel forvirrende og føler os magtesløse. Det omgivende samfund giver os liden hjælp. Det er mangfoldigt og pluralistisk. Det samme gælder den offentlige skole.

Menigheden må give svarene!

I dén situation fristes man som kristen let til at sige: Menigheden må give svarerne. Og så forventer eller forlanger man, at præsten, prædikanten eller de kristelige tidsskrifter skal kunne svare på, om børnene må se Beverly Hills eller Ronja Røverdatter, og de kristne efterskoler må kunne give de unge de normer omkring musik og fritidsengagement, som det er så svært for os forældre at give.

Men jeg tror ikke, det er en farbar vej. Tværtimod. Umyndiggørelsen af forældrene forøges blot, hvis menigheden skal give de konkrete svar på alle mulige opdragelsesspørgsmål. Og jeg tror ikke, det virker på børnene og de unge.

Menighedens opgave er at forkynde evangeliet og Guds vilje, som det kommer til udtryk i Ordet. Vi må derfor også forvente, at vi i kirke og missionshus hører Guds ords tale om forholdet mellem børn og voksne (fx det fjerde bud samt Ef 6,1-4 mm.). Vi må også forvente, at vi i menighedens sammenhæng hører den klare etiske vejledning, som Ordet giver, især de ti bud og de nytestamentelige formaninger. Der er meget, Ordet taler klart om, og som menigheden gennem forkyndelse og undervisning skal støtte forældre i at give videre til deres børn.

Et par eksempler: Vort samfund (og folkekirken) har ikke nogen klar mening om homofil praksis, men det har Guds menighed. Vort samfund har ikke nogen norm om provokeret abort, men det har Guds menighed og en kristen familie.

De grå zoner er vigtige

Ben Ordet siger ikke noget direkte om Internet, fritidsengagement og koncerter. På disse - og alle de andre - felter, som Guds ord ikke giver direkte anvisninger på, har menigheden ikke et autoritativt ord at gå med. Vi kalder det nogle gange de grå zoner. Men desværre tror vi, at det grå er kedeligt og uden betydning. Det er ikke tilfældet her. De såkaldte grå zoner er tværtimod af meget stor betydning. Børn lærer og oplæres jo i meget høj grad gennem de mange små, praktisk og aktuelle hverdagssituationer. Dette betyder altså ikke, at det er ligegyldigt, hvad vi og vore børn tænker, siger og gør på disse felter. Pointen er, at på disse vigtige områder er det overladt til os forældre, at stikke vejen ud. Vi må tage det ansvar på os, som ingen andre kan eller skal have.

Og sådan har det altid været. Det har altid været en række spørgsmål, som selv kristne, der kommer i samme menighed, ser forskelligt på, og hvor det bliver så meget desto vigtigere, at det enkelte kristne hjem finder sine ben at stå på. Ikke fordi det så bliver den eviggyldige sandhed, men ganske enkelt fordi børnene og de unge har krav på at møde klare holdninger også på disse punkter. - Hvilket for øvrigt heller ikke betyder, at de unge så uden videre overtager alle hjemmets normer; men de har krav på faste mure at spille deres bolde op ad.

Pointe

Da vort samfund er pluralistisk, kan det ikke i særlig grad hjælpe kristne forældre med normsætningen over for deres børn - hverken hvor Guds ord taler direkte, eller hvor det ikke taler direkte.

Menigheden både kan og bør hjælpe på de mange felter, hvor Ordet taler direkte, men i de mange aktuelle og praktiske forhold, som Gud ord ikke omtaler direkte, bliver det så meget desto mere vigtigt, at forældrene stikker vejen ud.

Men hvordan får vi som forældre visdom og frimodighed til at stikke vejen ud på de mange felter, som Guds ord ikke taler direkte om?

Lad mig kort omtale seks vigtige elementer til et svar:

1) Forældreopgaven må prioriteres

Det er her, det ofte klemmer. For skal vi som forældre gøre alvor af, at vores stilling er så central, kræver det jo tid sammen med vore børn. Det tager tid at lytte til børnene, og det tager tid at tage konfrontationerne med dem. Dette handler bl.a. om, hvor dyre huse vi sætter os i. Hvor meget arbejde uden for hjemme vi har. Og hvor mange 117 andre ting vi mener, vi også skal nå. Og så handler det om, at børn lærer meget mere af, hvad vi gør, end af, hvad vi siger. At være en god voksenmodel klares ikke i døgnets marginaltimer eller i 3 ugers sommerferie.

2) Vi må lytte til Guds ord

Det er vigtigt for forældre at lytte til Guds ord - af flere grunde:

- Vi har så desperat brug for at høre tilgivelsens ord. Ikke mindst som ægtefæller og forældre trænger vi sådan til al den frimodighed, som syndernes forladelse giver.
- Vi bombarderes af tusind stemmer og må derfor til stadighed lytte til Skaberens og Genløserens gode ord for ikke at fare vild.
- Vi har sådan brug for at kende både den røde tråd i Skriften og de mange detaljer, netop for at kunne skønne ret i de grå zoner. Paulus udtrykker det sådan: "Tilpas jer ikke denne verden, men lad jer forvandle, ved at sindet fornyes, så I kan skønne, hvad der er Guds vilje: det gode, det som behager ham, det fuldkomne." (Rom 12,2)

3) Vi må lytte til vore børn

Hvis vore svar og grænsesætninger skal blive til hjælp for vore børn og unge, er det nødvendigt, at vi kender børnene og de unge. Jeg mener ikke blot sådan i ydre forstand. Men at vi gør det (spændende) arbejde at sætte os ind i deres måde at tænke, føle og ville på. Det har noget med indlevelse at gøre. Det er her noget at gøre med, at vi som voksne tør lytte med åbent sind. - Fordi hvert barn er forskelligt fra ethvert andet, og fordi der ikke altid findes fikse og færdige løsninger at overtage fra andre.

4) Vi må lytte til hinanden som opdragere

Dernæst må vi øve os i at lytte til hinanden som opdragere. Alt for ofte tør vi ikke tale om opdragelse med andre forældre. Vi føler vist ofte, at det går for tæt på os selv. Men netop fordi det ikke altid er så let, og netop fordi der er nogle grå zoner, som der ikke findes eviggyldige svar på, har vi brug for at høre hinandens meninger og tilføre hinanden nye tanker og overvejelser. Hvad med at lave en studiekreds for unge forældre den kommende vinter? - Så får man samtidig mulighed for at øve sig på at respektere andre kristnes "underlige" meninger om opdragelse.

5) Vi må lytte til tidligere generationer

Selv om tidligere generationer ikke skulle tage stilling til PC-spil, internet og 30 TV-kanaler, så er der immervæk meget på opdragelsens felt, som er så almengyldigt, at forældre, bedsteforældre og lignende ofte har meget at bidrage med. Selve det grundlæggende i at omgås børn og unge er uforanderligt, og vi kan lære meget (og har ubevidst lært mere end vi aner) af forældregenerationer før vores. Spørg dem, lyt til dem og "oversæt" det ind i jeres tid og sted.

6) Vælg og handl frimodigt!

Vore mange overvejelser som forældre ender let i vægelsind og inkonsekvens, hvilket er til skade for børnene. Det er vist John White, der hævder, at det er til større skade for børn at have forældre, som ikke ved, hvad de vil, end at have forældre som - skønt deres afgørelser måske ikke altid er korrekte - i det mindste er konsekvente. Når vi har lyttet (jf. pkt. 2-5), må vi også vove at vælge og handle frimodigt - ikke fordi vi er syndfri, men fordi Gud har valgt at sætte syndere til at være opdragere, og fordi hans tilgivelse også slår til for dem - og deres børn.

Denne artikel var bragt på KPI's hjemmeside: www.kpi.dk